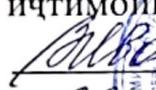

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МУАССИСАИ ТАЪЛИМИИ ҒАЙРИДАВЛАТИИ “ДОНИШКАДАИ
ТИББӢ - ИҶТИМОИИ ТОҶИКИСТОН”

“ТАСДИҚ МЕКУНАМ”

Ректори МТҒ “Донишкадаи тиббӣ-
иҷтимоии Тоҷикистон”

 Ибродова З.Х.

" 26 " 09 2024

НИЗОМНОМА

Дар бораи тартиби ташкили азхудкунии фанҳои элективӣ
аз ҷониби донишҷӯён

Душанбе - 2024

Мундариҷа

I. Муқаррароти умумӣ.....	3-4
II. Тартиби ташкили фанҳои элективӣ дар барномаҳои МТҒ	
“Донишқадаи тиббӣ - иҷтимоии Тоҷикистон.....	4-6
III. Тартиби интихоб, ташкил, коркард ва татбиқи фанҳои элективӣ ..	6-8
IV. Муқаррароти хотимаӣ.....	9
Замимаҳо.....	10

I. Муқаррароти умумӣ

1. Низомнома дар бораи тартиби ташкили азхудкунии фанҳои элективӣ аз ҷониби донишҷӯён (минбаъд - Низомнома) тартиб, шартҳо ва механизмҳои ташкили кор бо донишҷӯёнро ҷихати интихоб, азхудкунӣ, татбиқ ва ташкили таҳияи фанҳои элективир дар доираи барномаҳои таълимӣ муайян намуда, инчунин тартиби таҳия, ҷорӣ намудан ва татбиқи фанҳои мазкурро ҳангоми амалисозии барномаҳои таҳсилоти олии касбӣ — барномаҳои бакалаврият ва мутахассис (минбаъд - БТ МТОК) дар Муассисаи таълимии ғайридавлатии «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» (минбаъд - МТҒ «ДТИТ») мутобиқи талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим мебарорад.

2. Низомномаи мазкур дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи маориф” (22 июли соли 2013, № 1004), Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ” (19 майи соли 2009, № 531), Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 ноябри соли 2022, № 562); барномаҳои амалкунандаи таълимӣ ва дигар нақшаҳои таълимӣ барои ихтисосҳои самти тиббӣ; Оинномаи донишкада ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунандаи ҷорӣ тартиб дода шудааст.

3. Амали Низомномаи мазкур ба барномаҳои таҳсилоти олии касбӣ — барномаҳои бакалаврият ва мутахассис (минбаъд — БТ МТОК) тааллуқ доад.

4. Ҳангоми татбиқи Барномаи таълимии таҳсилоти олии касбӣ МТҒ “ДТИТ” ба донишҷӯён имкон медиҳад, ки фанҳои элективиро (аз худ кардани онҳо ҳатмӣ мебошад) бо тартиби муқаррарнамудаи Низомномаи мазкур аз худ намоянд.

5. Фанҳои элективӣ - фанҳое мебошанд, ки ба қисми ҳатмии БТ МТОК тасдиқшуда ба ҳисоб рафта, аз ҷониби донишкада ва ё факултет

рӯйхати муайяншуда пешниҳод мегардад ва донишҷӯ онро бо интихоби озод, вале дар доираи талаботи нақшаи таълимӣ, ҳаҷми кредитҳои пешбинишуда ва пайдарпайии азхудкунии фанҳо интихоб ва азхуд менамояд. Азхудкунии фанни элективӣ бо баҳогузориҳои хатмӣ анҷом ёфта, натиҷаҳои он ба ҳисобгирии умумии фаъолияти таълимии донишҷӯ барои дар замимаи дипломи тахассусӣ (дипломи бакалавр) ворид кардан иҷозат медиҳад.

6. Ҳар гуна ҳолати ихтилоф ё мушкилот оид ба азхудкунӣ, интихоби фанҳо ё баҳогузорӣ тибқи алгоритми мазкур ва дигар санадҳои дахлдори меъёрии ҳуқуқӣ ҳал карда мешавад.

II. Тартиби ташкили фанҳои элективӣ ва факултативӣ дар барномаҳои МТҒ “Донишкадаи тиббӣ - иҷтимоии Тоҷикистон”

7. Таҳияи фанҳои элективӣ аз ҷониби кафедраҳои дахлдори МТҒ «ДТИТ» бо дарназардошти талаботи стандартҳои давлатии таҳсилоти олии касбӣ, сиёсати давлатӣ дар соҳаи маориф ва тандурустӣ, ниёзҳои бозори меҳнат, хусусиятҳои ихтисос, инчунин самтҳои афзалиятноки рушди соҳаи дахлдор амалӣ карда мешавад. Таҳияи фанҳо бе риояи талаботи мазкур қатъиян манъ аст.

8. Барои ҳар як фани элективӣ барномаи таълимӣ (Силлабус) таҳия мегардад, ки дар он ҳадаф ва вазифаҳои фан, ҳаҷми кредитҳои таълимӣ, мундариҷаи мавзӯӣ, мақсади омӯзиш, шакл ва усулҳои гузаронидани машғулиятҳои таълимӣ, ҳаҷми кори мустақилонаи донишҷӯ, тартиби назорат, меъёр ва шаклҳои баҳогузориҳои дониш, малака ва салоҳиятҳои донишҷӯён мутобиқи талаботи муқарраргардида муайян карда мешаванд. Ҷорӣ намудани фан бе силлабуси тасдиқшуда иҷозат дода намешавад.

9. Фанҳои таҳияшуда, аз ҷумла барномаҳои таълимӣ (силлабус) ва маводи таълимӣ-методӣ, бояд ҳатман аввал дар ҷаласаи кафедра ва сипас дар Шӯрои олимони факултет баррасӣ карда шаванд. Пешниҳоди фанҳо барои тасдиқ ба Шӯрои таълимӣ-методии донишкада бе гузаштан аз марҳилаҳои

мазкур манъ аст. Ҷорӣ намудани фанҳои элективӣ бе тасдиқи Шӯрои таълимӣ - методии донишкада иҷозат дода намешавад.

10. Рӯйхати фанҳои элективӣ аз ҷониби кафедраҳои дахлдор, ки масъули татбиқи барномаи таълимӣ мебошанд, дар ҳамкорӣ бо раёсати таълим ва бо дар назардошти барномаи таълимӣ тартиб дода мешавад.

11. Рӯйхати фанҳои элективӣ аз тақсимои фанҳои элективӣ дар семестрҳо, миқдори соатҳо ва шакли арзёбии миёнамӯҳлат барои донишҷӯён дар барномаи таълимӣ инъикос ёфтаанд, иборат мебошад.

12. Сарбории умумии фанҳои элективӣ (интихобӣ) бо назардошти талаботи БТ МТОК барои ҳар як самти таҳсил муайян карда мешавад. Сарбории умумии фанҳои элективӣ (интихобӣ) аз ҷониби Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон мустақилона муайян карда мешавад ва дар сатҳи аз 1 то 7 воҳиди кредитӣ муқаррар карда мешавад.

13. Салоҳиятҳои, ки омӯзиши фанҳои интихобӣ барои инкишоф додани онҳо равона шудааст, аз ҷониби таҳиякунандагони барномаи таълимӣ дар асоси нақшаи таълимӣ муайян карда мешаванд.

14. Фанҳои элективӣ (интихобӣ) ба барномаи таълимӣ дар асоси алтернативӣ (на зиёда аз ду фан) дохил карда мешаванд. Рӯйхати фанҳои мавҷуда дар доираи шумораи умумии воҳидҳои кредитӣ, ки барои татбиқи фанҳои элективӣ (интихобӣ) дар БТ МТОК ҷудо карда шудаанд, тартиб дода мешавад. Курсҳои алтернативӣ бояд кредити баробар, мӯҳлатҳои якхелаи хатм ва шаклҳои якхелаи арзёбии миёнамӯҳлат дошта бошанд.

15. Ҳамаи фанҳои элективӣ (интихобӣ) бояд бо барномаҳои корӣ, ки мувофиқи тартиби муқарраршудаи Донишкада таҳия шудаанд, таъмин карда шаванд.

16. Таҳияи барномаҳои корӣ ва дастгирии методологии фанҳои элективӣ (интихобӣ) аз ҷониби кафедраҳои, ки барои татбиқи онҳо масъуланд, анҷом дода мешавад.

17. Мундариҷаи мониторинги доимии пешрафти донишҷӯён дар фанҳои элективӣ (интиҳобӣ) аз ҷониби ҳайати омӯзгорон муайян карда мешавад.

18. Тартиби гузаронидани арзёбии миёнамӯҳлати донишҷӯён мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

III. Тартиби интиҳоб, ташкил, таҳия ва татбиқи фанҳои элективӣ

19. Маълумот оид ба рӯйхати фанҳои элективӣ, ки барои соли таҳсил ё нимсолаи таълимии навбатӣ пешбинӣ шудаанд, аз ҷониби факултет дар асоси БТ МТОК тасдиқ гардида, на дертар аз муҳлатҳои муқарраргардида - пеш аз оғози соли таҳсил (нимсолаи таълимӣ) ба донишҷӯён расонида мешавад.

20. Маълумот оид ба фанҳои элективӣ, аз ҷумла номи фан, ҳаҷми кредитҳои таълимӣ, мундариҷаи мухтасар, шаклҳои гузаронидани машғулиятҳо, тартиби назорат ва баҳогузорӣ, инчунин шароити азхудкунии онҳо, ба донишҷӯён тавассути сомонаи расмии Донишкада (www.msit) шинос карда мешаванд.

21. Азхудкунии фанҳо бояд мутобиқи чадвали таълимӣ, нақшаи кори фан ва талаботи низоми кредитии таҳсил ба роҳ монда шавад. Ҳамаи машғулиятҳо — аудиторӣ - назариявӣ (лексионӣ), таҷрибавӣ, амалӣ, кори мустақили донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор ва кори мустақилонаи донишҷӯ — бояд дар чадвали таълимӣ бо соат ва шаклҳои муайян инъикос гардида, риояи онҳо ҳатмӣ мебошад. Ҳангоми азхудкунии фанҳо ҳуқуқи берун аз чадвали тасдиқшуда барои донишҷӯён дода намешавад.

22. Назорат ва баҳогузори натиҷаҳои азхудкунии фанҳо тибқи санадҳои дохилии донишкада амалӣ карда мешавад. Инчунин, масъулияти иҷрои талаботи баҳогузорӣ ва таъмини ҳисоботҳои таълимӣ ба зиммаи масъулони кафедра, мудирони шӯба ва омӯзгорони масъул гузошта шудааст. Баҳогузорӣ бояд мунтазам, шаффоф ва дар муҳлатҳои

муқарраргардида гузаронида шавад. Ҷорӣ намудани фанҳо ва ҳисоб кардани натиҷаҳои онҳо бе назорати тасдиқшуда ва баҳогузорӣ манъ аст.

23. Интиҳоби фанҳои элективӣ аз ҷониби донишҷӯён шахсан ва мустақилона, танҳо дар муҳлатҳои муқаррарнамудаи донишкада, бо роҳи пешниҳоди аризаи хаттӣ ё тавассути низоми электронии идоракунии раванди таълим амалӣ мегардад.

24. Донишҷӯ ҳуқуқ надорад пас аз анҷоми муҳлати муқарраргардидаи интиҳоб фанҳои интиҳобшударо бе асосҳои узрнок тағйир диҳад, агар тартиби дигар дар санадҳои дохилии донишкада пешбинӣ нашуда бошад.

25. Донишҷӯ ҳуқуқ дорад фанҳои элективиро дар доираи ҳаҷми умумии кредитҳои таълимии пешбинишудаи БТ МТОК интиҳоб намояд ва интиҳоби фанҳо набояд бо талаботи БТ МТОК ва пайдарпаии азхудкунии фанҳо муҳолифат намояд.

26. Ба донишҷӯ интиҳоби фанҳои элективӣ зиёда ё камтар аз ҳаҷми умумии қарзҳои таълимии пешбинишудаи БТ МТОК иҷозат дода намешавад. Интиҳоби фанҳо берун аз БТ МТОК манъ аст.

27. Иштирок дар дарсҳо барои фанҳои элективӣ (интиҳобӣ) барои донишҷӯёне, ки фанро аз рӯйхати пешниҳодшуда интиҳоб мекунанд, ҳатмӣ мегардад.

28. Масъулияти ташкили қор бо донишҷӯён дар мавриди интиҳоби фанҳои элективӣ (интиҳобӣ) дар доираи барномаҳои таълимӣ ба зиммаи декани факултет вогузор карда мешавад ва аз инҳо иборат аст:

- шинос намудани донишҷӯён Низомнома дар бораи тартиби ташкили азхудкунии фанҳои элективӣ аз ҷониби донишҷӯён;
- огоҳ кардани донишҷӯён дар бораи тартиби азхудкунии БТ МТОК ва сабти ном ба фанҳои элективӣ;
- шинос кардани донишҷӯён бо мундариҷаи фанҳое, ки барои интиҳоб пешниҳод мешаванд;
- машварат додан ба донишҷӯён оид ба интиҳоби фанҳои элективӣ ва дастгирии ғаврии иттилоотӣ;

- ташкили чамъоварии дархостҳои донишҷӯён барои фанҳои элективӣ;
- ташкили гурӯҳҳои донишҷӯён барои омӯзиши фанҳои элективӣ;
- идоракунии иттилоот ва ҳисоботдиҳӣ.

29. Донишҷӯён дар саршавии соли таҳсил аз барномаи таълимӣ фанҳои элективӣ (интихобӣ)-ро барои давраи таҳсил интихоб мекунанд. Сабти ном дар гурӯҳҳои таълимӣ барои фанҳои элективӣ (интихобӣ) дар асоси аризаи шахсии донишҷӯ дар шакли муқарраршуда (Замимаи 1) ва пешниҳоди он ба деканати факултети дахлдор сурат мегирад. Нусхаи аризаи шахсии донишҷӯ дар парвандаи шахсии ӯ нигоҳ дошта мешавад.

30. Бо интихоби фанҳои элективӣ (интихобӣ), донишҷӯ ӯҳдадор мешавад, ки онро поквичдонона аз худ кунад, ҳамаи талаботи барномаи таълимиро иҷро кунад ва арзёбии миёнамӯҳлатро барои он фан, ки дар нақшаи таълимӣ пешбинӣ шудааст, анҷом диҳад.

31. Агар донишҷӯ дар мӯҳлатҳои муқарраршуда барои фанҳои элективӣ (интихобӣ) дархост пешниҳод накунад ё шумораи курсҳои интихобшуда аз ҷониби донишҷӯён барои соли таҳсил камтар аз шумораи зарурии кредитҳо бошад, ки барномаи бакалавр/мутахассис ҳамчун фанҳои элективӣ (интихобӣ) пешбинӣ кардааст, пас донишҷӯ бо қарори декани факултети дахлдор бо назардошти шумораи донишҷӯён дар гурӯҳҳои ташкилшуда барои омӯзиши фанҳои элективӣ (интихобӣ) таъин карда мешавад.

32. Агар аз 10 нафар камтар дар як гурӯҳ сабти ном нашаванд, пас чунин гурӯҳи таълимӣ ташкил карда намешавад ва ба донишҷӯёне, ки дар гурӯҳҳои муайяншуда сабти ном шудаанд, имкон дода мешавад, ки дар давоми панҷ рӯз аз анҷоми мӯҳлати бақайдгирӣ фанҳои дигарро аз барномаи таълимии мавҷудаи барномаи бакалавр/мутахассис, ки барои онҳо гурӯҳҳои таълимӣ аллакай ташкил шудаанд интихоб кунанд.

33. Фанҳои элективӣ (интихобӣ), ки донишҷӯён барои азхудкунии интихоб кардаанд, ба ҷадвали дарсҳо дохил карда мешаванд.

IV. Муқаррароти хотимаӣ

34. Низомномаи мазкур бо қарори Шӯрои олимони Донишкада қабул карда мешавад ва баъди аз тарафи Ректори донишкада тасдиқ намудани он эътибор пайдо мекунад

35. Ба Низомномаи мазкур метавонад дар асоси ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Низомномаҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Низомномаҳои меъёрии дохилии Донишкада тағйиру иловаҳо ворид карда шавад.

36. Тағйиру иловаҳо ба Низомномаи мазкур бо фармоиши ректори Донишкада пас аз баррасӣ дар ҷаласаи Шӯрои олимони донишкада тасдиқ карда мешавад.

37. Қарори Шӯрои олимони МТҒ “Донишкадаи тиббӣ - иҷтимоии Тоҷимкистон”, аз 29.09.2022, (№2/3-2) дар бораи қабул намудани “Низомнома дар бораи тартиби ташкил ва азхудкунии фанҳои элективӣ ва факултативӣ аз ҷониби донишҷӯён” аз эътибор соқит карда шавад. Низомномаи мазкур пас аз эътибор пайдо кардани Низомномаи нав эътибори худро гум мекунад.

Низомнома дар ҷаласаи Шӯрои олимони донишкада “26” 09 соли 2024,
(суратҷаласаи №2/3-4) баррасӣ гашта,
ҷонибдорӣ карда шудааст.

Замимаи 1.

Ба ректори МТҒ “Донишкадаи
тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон”
н.и.и. Ибодзода З.Ҳ.

аз номи донишҷӯи курси ____
гуруҳи ____ - и ихтисоси
1-790101 “Кори табобатӣ”
факултети тиббӣ

_____
_____
(Ному насаб ва номи падари донишҷӯ)

Тел: _____

АРИЗА

Аз Шумо этиромона хоҳиш менамоям, ки ба ман имконият
медодед, ки фанҳои зерини элективиро (интихобӣ) аз нақшаи таълимии
барномаи таълимии таҳсилоти олии касбӣ барои ихтисоси 1-790101
“Кори табобатӣ” омӯзам:

Дар курси 2 _____

_____

_____

Дар курси 3 _____

_____

_____

Дар курси 4 _____

_____

_____

Дар курси 5 _____

_____

_____

Дар курси 6 _____

_____

_____

Имзо _____

Сана _____